

Yılın Ses Getiren Makaleleri

Uzamış COVID-19

Dr. Gülşah Tunçer

Bilecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği

Uzamış COVID-19

Uzamış COVID-19 prevalansıya ilişkili dünyanın farklı ülkelerinden farklı oranlarda epidemiyolojik veri bildirilmekte

Peki neden?

1. Objektif tanı kriterleri yok
2. Uzamış-COVID-19 tanımlamaları farklı
3. Tanısal algoritmalar konusunda fikir birliği yok
4. Akut infeksiyon sonrası izlem süreleri farklı
5. Sağlık sistemlerindeki kayıt ve raporlama farklı
6. Sağlık sistemi kapasitesi farklı

%10-55

DSÖ	Post-COVID-19 condition (COVID-19 sonrası ortaya çıkan durumlar) -Akut COVID-19 infeksiyonundan genellikle 3 ay sonra ortaya çıkan - En az 2 ay devam eden -Alternatif başka bir tanıyla açıklanmayan semptom ve bulguların varlığı
CDC	-Tanımlama benzer, süreler farklı ! -Akut COVID-19 infeksiyonunun ardından 4 hafta sonra var olan semptom/bulgu
NIH	"Post-acute sequelae of SARS-CoV-2 infection"
ESCMID	Uzamış (Long) COVID-19 -Akut COVID-19 tanısından itibaren 12 hafta veya daha uzun süre devam eden (persistan/relaps/rekürrens) bir veya birden fazla semptom ve/veya bulgu varlığı - Akut COVID-19 hastalığı (0-4 hafta) - Post-akut COVID-19 (4-12 hafta)
Diğer terimler	•Post-acute COVID-19 syndrome •Post-acute sequale of COVID-19 •Long haul COVID
ICD-10 kodu: "unspecified post-COVID: U09.9	

Uzamiş COVID-19

- Uzamiş COVID-19'un resmen kabul edilmiş bir tanımı olmadan;
  - Ne kadar yaygın olduğunu ve sürdüğünü
  - Kimin risk altında olduğunu
  - Neyin neden olduğunu
  - Patofizyolojisinin ne olduğunu
  - Nasıl tedavi edilip önleneceğini değerlendirmek **zor !!!**
- Uzamiş COVID-19 ile ilgili bilimsel literatür her geçen gün büyümeye devam etmekte
- Web of Science veri tabanının sıralamasına göre infeksiyon hastalıkları başlığında endekslenmiş dergilerin **birinci çeyreğinde (Q1) olan 50 dergide**
  - "COVID-19", "long COVID", "postacute sequelae of SARS-CoV-2 infection", "postacute COVID-19", "chronic COVID-19" ve "post-COVID syndrome" anahtar kelimesiyle bulunan makaleler tarandı
  - 2023-2024 yılında yayınlanmış olanlar örneklem büyüklüğü, çalışma dizaynı veya türüne göre gözden geçirildi..

Review

Persistence of post-COVID symptoms in the general population after SARS-CoV-2 infection: A systematic review and meta-analysis

2 yıl

Cesar Fernandez-de-las-Peñas ^{a,*}, Kin Israel Notarte ^b, Raymart Macasaet ^c,
Jacqueline Veronica Velasco ^d, Jesus Alfonso Catahay ^e, Abbygail Therese Ver ^f,
William Chung ^g, Juan A. Valera-Calero ^g, Marcos Navarro-Santana ^g

^a Department of Physical Therapy, Occupational Therapy, Physical Medicine and Rehabilitation, Universidad Rey Juan Carlos, 28922 Madrid, Spain

^b Department of Pathology, Johns Hopkins University School of Medicine, Baltimore, MD 21205, USA

^c Department of Medicine, Massachusetts General Hospital, Long Beach, MA 02740, USA

^d Faculty of Medicine and Surgery, University of Santo Tomas, Manila 1008, Philippines

^e Department of Medicine, Saint Peter's University Hospital, New Brunswick, NJ 08901, USA

^f Department of Radiology, Rehabilitation and Physiotherapy, Universidad Complutense de Madrid (UCM), Madrid, Spain

Şubat 2024

İçerik: Uzamış-COVID-19'da görülen kalıcı semptomların prevalansı

- İspanya'da yapılan, sistematik derleme ve meta-analiz
- PubMed, MEDLINE, CINAHL, EMBASE, Web of Science veritabanları ve medRxiv/bioRxiv sunucularında elektronik literatür taramaları 1 Ekim 2023'e kadar gerçekleştirilmiş
- Belirlenen 742 çalışmadan (İngilizce) 12'si dahil edilme kriterlerini karşılamış
- Sağkalan 7912 hasta --%50.7'si kadın; ortanca yaş: 59.5/yıl, SD: 16.3)
  - %54'ünde en az bir komorbidite (en sık HT ve obezite)
  - Hastanede yatan/yatmayan hastalar (235'i YBÜ'de takip)
- Çalışmaların genel metodolojik kalitesi orta düzeyde (ortalama: 6/10, SD: 1.2)
- COVID-19 sonrası semptomların **prevalansı**, COVID-19'dan iki yıl sonra **%30'dur**
- SARS-CoV-2 infeksiyonundan iki yıl sonra en yaygın kalıcı semptomlar;

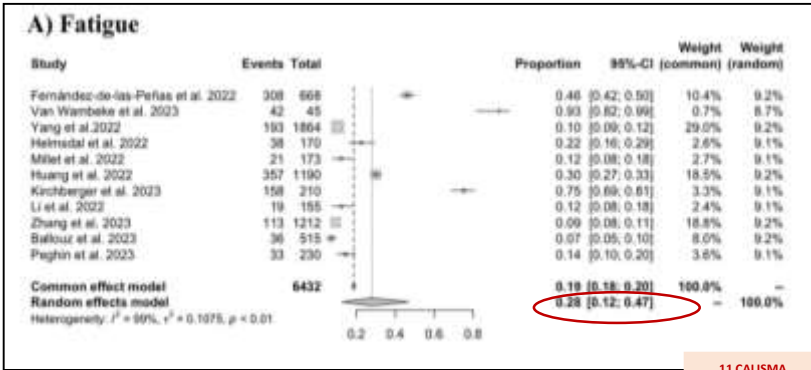
e
n
y
a
y
g
i
n

- **Yorgunluk** (%28, %95 GA: 12-47)
- **Bilişsel bozukluklar** (%27.6, %95 GA: 12.6-45.8)
- **Ağrı** (%8.4, %95 GA: 4.9-12.8)

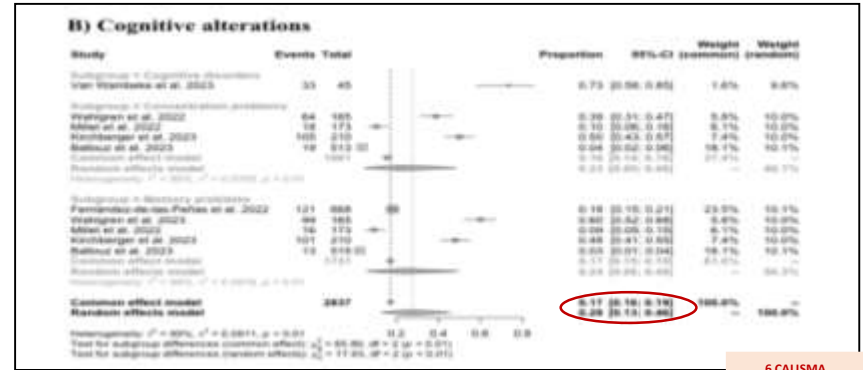
y
a
y
g
i
n

- **Anksiyete** (%13.4, %95 GA 6.3-22.5)
- **Depresif bozukluk** (%18.0, %95 GA 4.8-36.7)
- **Uyku sorunları** (%20.9, %95GA 5.25-43.25)

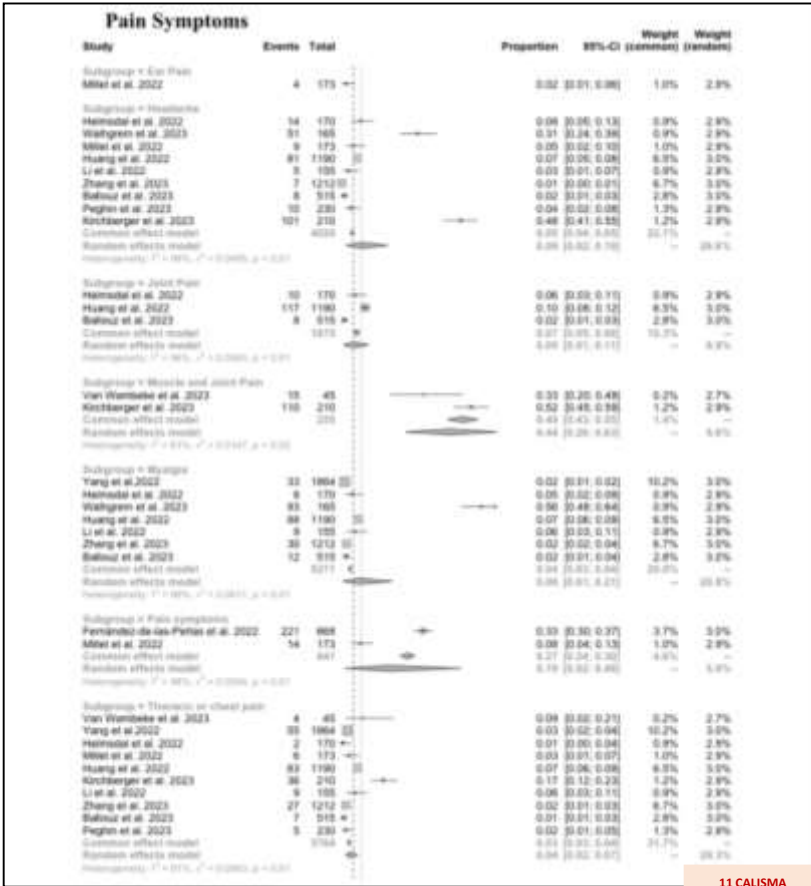
Veriler yüksek düzeyde heterojen ($I^2 \geq 75$)

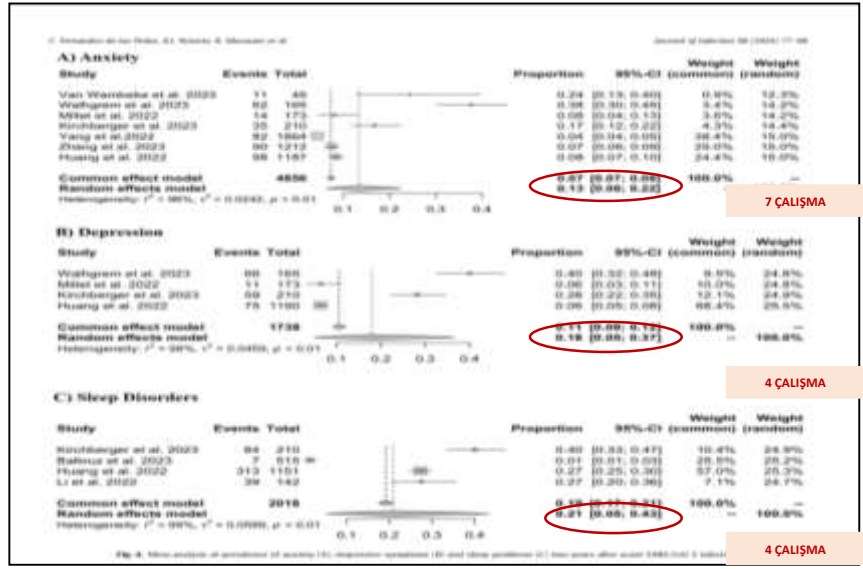
11 ÇALIŞMA

6 ÇALIŞMA

11 ÇALIŞMA

7 ÇALIŞMA

4 ÇALIŞMA

4 ÇALIŞMA

Sonuç olarak iki yıl sonra;
 COVID-19 sonrası semptomların **prevalansı %30'dur**
Yorgunluk, bilişsel bozukluklar ve ağır en yaygın görülen COVID-19 sonrası semptomlarıdır
Anksiyete, depresyon ve uyku sorunlarının görüme sıklığı, yaklaşık olarak %20'ye ulaşmaktadır

Severe Fatigue and Persistent Symptoms at 3 Months Following Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 Infections During the Pre-Delta, Delta, and Omicron Time Periods: A Multicenter Prospective Cohort Study

Michael Gottlieb,^{1,2,3} Ralph C. Wang,^{2,4,5} Huihui Yu,^{3,4} Erica S. Spatz,^{5,6} Juan Carlos E. Montoy,⁷ Robert M. Rodriguez,^{8,9} Anna M. G. Elmore,¹⁰ Paavali A. Hantakainen,¹¹ Mandy Hill,¹² Ryan M. Huebinger,¹³ Ahmad H. Idris,¹⁴ Zhenqiu Lin,¹⁵ Katherine Kee,¹⁶ Sam Kelli N. O'Laughlin,¹⁷ Ian D. Plumb,¹⁸ Michelle Santangelo,¹⁹ Sharon Saydah,²⁰ Michael Willis,²¹ Lauren E. Wick,²² Arjun Venkatesh,^{23,24} Karl A. Stephens,^{25,26} and Robert A. Weinstein^{12,18,27}; for the Innovative Support for Patients with SARS-CoV-2 Infections Registry (INSPIRE) Group*

Ocak 2023

İçerik: Şiddetli yorgunluk ve kalıcı semptomların sıklığı ve şiddetinin 3 farklı zaman diliminde (Pre-Delta, Delta ve Omicron) karşılaştırılması

- ABD'de yapılan, çok merkezli, prospektif bir kohort çalışması (INSPIRE)
- Ana sonuç, uzamış (≥ 3 ay) şiddetli yorgunluk olarak tanımlanan, "Fatigue Severity Score ≥ 25 " olanları içermekte (klinik etki)
- Yorgunluk, yaşam kalitesi ve günlük aktiviteler üzerindeki etkisi nedeniyle odaklanılan bir sonuç
- Varyant dönemleri, $\geq 50\%$ baskın suşun olduğu tarihlere göre tanımlanmış
- İzlem süresi; **3 ay**
- Çalışmaya dahil edilen - 2402 COVID- pozitif hasta
- 821 COVID -negatif hasta
- COVID-19 olan hastaların --- 463 (%19.3)'ü Pre-Delta
--- 1198 (%49.9)'i Delta
--- 741 (%30.8)'i Omicron

- Çoğu kadın (%66.6)
- Beyaz ırktan (%71.1)
- Hispanik olmayan (%86)
- Evli/partneri olan hastalar (%58.4)
- Çoğu hastaneye yatırılmadan takip edilmiş (%94.5)

Table 2. Proportion of Participants With Prolonged Fatigue Symptoms at 3 Months by Variant of Concern Time Period in Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2-Positive Participants

Fatigue Symptoms	Variant of Concern Time Period				P Value
	Overall (N = 2373) ^a	Pre-Delta (n = 456)	Delta (n = 1179)	Omicron (n = 738)	
Fatigue, tiredness, or exhaustion	838 (35.3)	161 (35.3)	407 (34.5)	270 (36.6)	.655
Muscle aches/muscle pains	366 (15.4)	88 (19.3)	156 (13.2)	122 (16.5)	.006
Pain in joints	312 (13.2)	66 (14.5)	141 (12.0)	105 (14.2)	.233
Unrefreshing sleep	601 (25.3)	121 (26.5)	288 (24.4)	192 (26.0)	.594
Sleep disturbance	652 (27.5)	129 (28.3)	304 (25.8)	219 (29.7)	.163
Forgetfulness/memory problems	297 (12.5)	79 (17.3)	137 (11.6)	81 (11.0)	.002
Difficulty thinking or concentrating	294 (12.4)	70 (15.4)	143 (12.1)	81 (11.0)	.077
Dizziness or fainting	149 (6.3)	36 (7.9)	68 (5.8)	45 (6.1)	.274
Fatigue Severity Score ≥ 25	302 (12.7)	76 (16.7)	135 (11.5)	91 (12.3)	.017

Data are presented as No. (%) unless otherwise indicated.

^aTwenty-nine patients were excluded due to missing data at 3 months.

Table 3. Proportion of Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2-Positive Study Participants With Symptoms at 3 Months by Variant of Concern Time Period

Symptom Category	Prevalence of Symptoms by Variant of Concern Time Period No. (% of Period Total)				P Value
	Overall ^a (N = 2390)	Pre-Delta (n = 462)	Delta (n = 1190)	Omicron (n = 738)	
Constitutional	587 (24.6)	142 (30.7)	278 (23.4)	167 (22.6)	.003
Tired	546 (22.9)	127 (27.5)	263 (22.1)	156 (21.1)	.027
Chills	147 (6.2)	49 (10.6)	84 (7.1)	14 (1.9)	<.001
Feeling hot	131 (5.5)	42 (9.1)	76 (6.4)	13 (1.8)	<.001
Fever	77 (3.2)	30 (6.5)	46 (3.9)	1 (0.1)	<.001
Shakes	54 (2.3)	22 (4.8)	24 (2.0)	8 (1.1)	<.001
HEENT					<.001
Headache					.014
Runny nose					.047
Loss of smell					<.001
Loss of taste					<.001
Sore throat					.022
Loss of hair					.277
Pulmonary					<.001
Cough					.019
Shortness of breath					<.001
Wheezing					.737
Cardiovascular					.004
Chest pains					<.001
Palpitations					.115
Gastrointestinal					<.001
Diarrhea					.032
Nausea or vomiting					.007
Abdominal pain					.475
Musculoskeletal					<.001
Aches					<.001
Joint pain					<.001
≥ 3 symptoms from above					<.001
Other symptoms					.218
No symptoms	1347 (56.4)	219 (47.4)	696 (58.5)	432 (58.5)	<.001

Pre-Delta COVID-pozitif kohort, Delta ve Omicron kohortlarıyla karşılaştırıldığında;

➤ Daha fazla katılımcı uzamış COVID-19 semptomu (%52.6 vs %41.5 vs %41.5; **p<0.001**)

➤ Daha uzun süreli şiddetli yorgunluk (%16.7 vs %11.5 vs %12.3; **p=0.017**) **Birinci sonlanım**

➤ ≥ 3 kalıcı semptom varlığı (%28.4 vs %21.7 vs %16.0; **p <0.001**) **İkinci sonlanım**

Abbreviation: HEENT, head/ears/eyes/nose/throat.

^aTwelve patients were excluded due to missing data at 3 months.

Appendix 6. Proportion of Participants with Fatigue Symptoms by Variant of Concern Time-Period* in COVID-negative Participants

Fatigue Symptoms	Overall (N = 817) study time-period*		Pre-Delta (N = 191) study time-period		Delta (N = 1,179) study time-period		Omicron (N = 314) study time-period		p-value
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Fatigue, tiredness, or exhaustion	350	42.8	77	40.3	134	42.7	139	44.6	0.646
Muscle aches/muscle pains	179	21.9	36	18.9	73	23.3	70	22.4	0.490
Pain in Joints	121	14.8	26	13.6	40	12.7	55	17.6	0.197
Unrefreshing sleep	269	32.9	50	26.2	107	34.1	112	35.9	0.068
Sleep Disturbance	289	35.4	59	30.9	108	34.4	122	39.1	0.157
Forgetfulness/memory problems	105	12.9	25	13.1	40	12.7	40	12.8	0.993
Difficulty thinking or concentrating	119	14.6	29	15.2	47	15.0	43	13.8	0.881
Dizziness or fainting	77	9.4	18	9.4	32	10.2	27	8.7	0.805
Fatigue Symptoms	4	0.495							

*, variant

Sonuç olarak;

Pre-Delta varyantlarıyla infekte olan hastalar arasında kalıcı semptomlar daha yaygın

- COVID-19 Aşılamanın kalıcı semptom riski üzerinde faydalı bir etkisi (%12.7 vs gözlemlenen) olabileceği yorumu yapılmış **arklılık**
- **Aşılama** için düzeltilmiş çok değişkenli modellerde, şiddetli yorgunluk ve ≥ 3 semptoma sahip olma ihtimali **varyantlar arasında anlamlı değişmiş**

Outpatient treatment of COVID-19 and incidence of post-COVID-19 condition over 10 months (COVID-OUT): a multicentre, randomised, quadruple-blind, parallel-group, phase 3 trial

Carolyn T Bramante, John B Buse, David M Liebovitz, Jacinda M Nicklas, Michael A Puskarich, Keni Cohen, Hrishikesh K Belani, Blake J Anderson, Jared D Huling, Christopher J Tignanielli, Jennifer L Thompson, Matthew Pullen, Esteban Lemus Wirtz, Lianne K Siegel, Jennifer L Proper, David J Odde, Nichole R Klatt, Nancy E Sherwood, Sarah M Lindberg, Amy B Karger, Kenneth B Beckman, Spencer M Erickson, Sarah L Fenno, Katrina M Hartman, Michael R Rose, Tanvi Mehta, Barkha Patel, Gwendolyn Griffiths, Neeta S Bhat, Thomas A Murray*, David R Boulware*, on behalf of the COVID-OUT Study Team†

Haziran 2023

İçerik: SARS-CoV-2 infeksiyonundan hemen sonra metformin, ivermektin veya fluvoksamin ile ayaktan COVID-19 tedavisinin uzamış COVID-19 riski üzerine etkisi

- ABD’de (altı bölgede) yapılan prospektif kohort çalışması
- Çok merkezli, randomize, dörtlü-kör, paralel gruplu, faz 3 çalışma (COVID-OUT)
- İzlem süresi; **10 ay**
  - ≤ 7 gündür COVID-19 semptomları olan
  - Belgelenmiş SARS-CoV-2 (+) PCR veya antijen testi olan
  - Obezitesi olan
  - 30-85 yaş arası erişkinler
- Katılımcılar, araştırmacılar, bakım sağlayıcılar ve sonuç değerlendiricileri, çalışma grubu atamasında maskelenmiş
- **Birincil sonlanım;** 14. günde şiddetli COVID-19
- **İkincil sonlanım;** uzamış COVID-19 tanısı

Dahil edilmiş

- 30 Aralık 2020-28 Ocak 2022
- 6602 kişi uygunluk açısından değerlendirilmiş, 1431 kişi kaydolmuş
- Katılımcılar metformin artı almak üzere 2 x 3 paralel faktöriyel randomizasyon (1:1:1:1:1:1) yoluyla rastgele atanmış

- 1126'sı uzun süreli takip için onay vermiş, **180. günde** en az bir anketi tamamlamış
  - 564 kişi metformin
  - 562 kişi eşleştirilmiş plasebo almış
  - 1074 (%95)'ü en az 9 aylık takibi tamamlamış
  - 632 (%56.1)'si kadın
  - 44 (%7.0)'ü gebe
  - Ortalama yaş 45 (IQR 37-54) ve ortalama BKİ 29.8 kg/m² (IQR 27.0-34.2)

ivermektin, metformin artı fluvoksamin

metformin artı plasebo

ivermektin artı plasebo

fluvoksamin artı plasebo veya plasebo artı plasebo

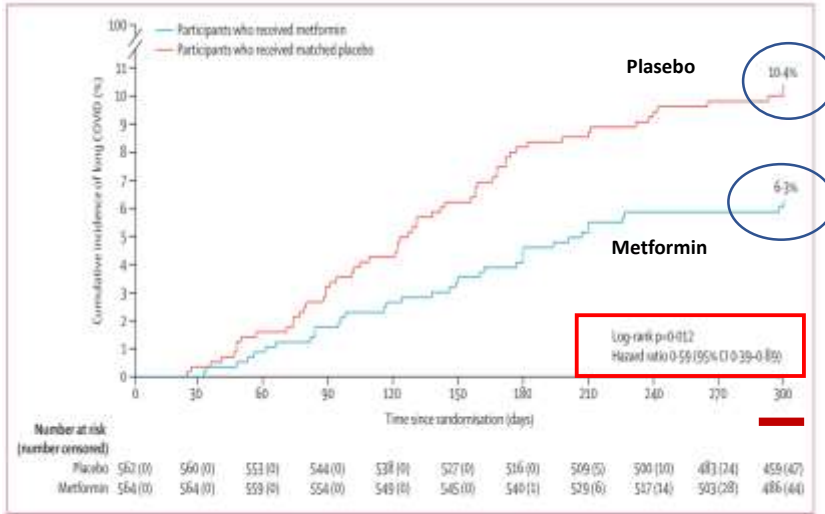

Figure 2: Cumulative incidence of post-COVID-19 condition (long COVID) diagnoses over 10 months after randomisation
The absolute risk reduction for metformin compared with matched placebo was 4.1% (95% CI 0.9-7.4).

- 1126 katılımcının **93 (%8.3)**'ü uzamış **COVID-19 tanısı** aldığını bildirmiş

Kümülatif insidans

- Metformin alanlarda **%6.3** (%95 GA 4.2–8.2)
- Aynı metformin plasebo alanlarda **%10.4** (%95 GA 7.8–12.9)
- Tehlike oranı [HR] 0.59, %95 GA 0.39–0.89; **p=0.012**).

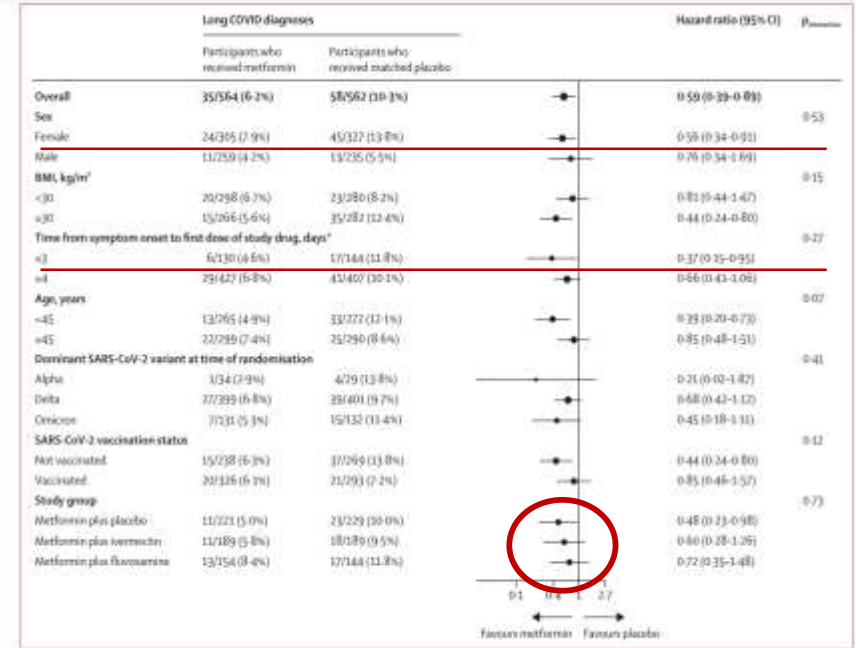

Figure 3: Incidence of post-COVID-19 condition (long COVID) diagnoses across prespecified subgroups
Error bars are 95% CIs. *For 18 (1.6%) of the 1126 participants, the timing of study drug initiation was not known.

- Metformin semptom başlangıcından sonraki **3 gün içinde başlatıldığında HR 0.37** (%95 GA 0.15-0.95) imiş
- Plaseboya kıyasla **ivermectin** veya **fluvoksamin** ile uzamış COVID-19'un

Sonuç olarak;

Metformin ile ayaktan tedavi, **uzamış COVID-19 insidansını** plaseboya kıyasla **yaklaşık %40 oranında azaltmıştır**

Long-term Cardiovascular, Cerebrovascular, and Other Thrombotic Complications in COVID-19 Survivors: A Retrospective Cohort Study

Jue Tao Lim,^{1,2,a,*} Wee Liang En,^{2,3,4,*} An Ting Tay,^{5,*} Deanne Pang,⁵ Calvin J. Chiew,^{2,5} Benjamin Ong,^{5,6} David Chien Boon Lye,^{1,2,6,7} and Kelvin Bryan Tan^{7,8,9}

¹Lee Kong Chian School of Medicine, Nanyang Technological University; ²National Centre for Infectious Diseases; ³Duke-NUS Graduate Medical School, National University of Singapore; ⁴Department of Infectious Diseases, Singapore General Hospital; ⁵Singapore Ministry of Health; ⁶Yong Loo Lin School of Medicine, National University of Singapore; ⁷Department of Infectious Diseases, Tan Tock Seng Hospital; and ⁸Saw Swee Hock School of Public Health, National University of Singapore

Ocak 2024

İçerik: COVID-19 sonrası uzun dönemde kardiyovasküler, serebrovasküler ve diğer trombotik komplikasyonlar gelişme riski ve aşırı hastalık yükü

- Singapur'da Delta varyantın baskın olduğu dönemde yapılan retrospektif bir kohort çalışması
- Yüksek oranda aşılanmış (BNT162b2, Phizer ve mRNA-1273, Moderna), çok ırklı bir Güneydoğu Asya popülasyonu
- 1 Eylül-30 Kasım 2021--- SARS-CoV-2 (+) hasta grubu
  - 106 012 hasta, %55.8'i erkek
  - %68.2'si Çinli etnik köken
- 13 Nisan 2020- 31 Aralık 2022--- SARS-CoV-2 (-) kontrol grubu
  - 1 684 085 hasta
- İzlem süresi; ortalama **300 gün**

Aşılı

•85500 hasta (%80.7)

Aşı +ek doz

•11405 hasta (%10.8)

Aşısız

•9107 hasta

İki birleşik sonuç tanımlanmış:

1. MACE; sadece kardiyovasküler komplikasyon
2. İkinci birleşik sonuç; herhangi bir kardiyovasküler, serebrovasküler veya diğer trombotik komplikasyonun birleşim kümesi

t
a
n
ı
m
l
a
n
ı
l
a
r

Serebrovasküler komplikasyonlar;

inme ve geçici iskemik atak (TIA)

Kardiyovasküler komplikasyonlar;

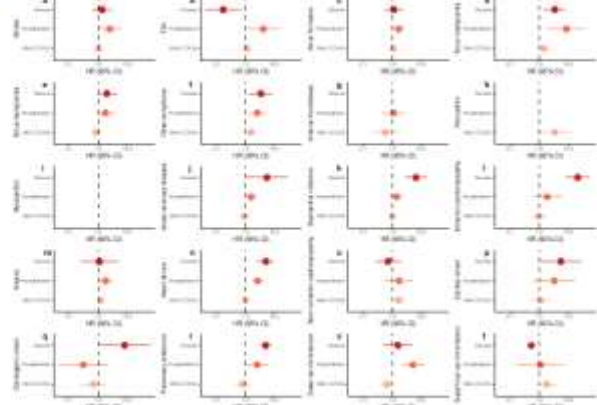
aritmler; iskemik kalp hastalığı; kalp yetmezliği, iskemik olmayan kardiyomiyopati, kardiyak arrest ve kardiyojenik şok dahil olmak üzere diğer kalp bozuklukları ve perikardit ve miyokardit

Trombotik komplikasyonlar;

pulmoner emboli, derin ve yüzeysel ven ve arteriyel trombozları

COVID-19'lu bireylerde hem MACE (HR, 1.14 [1.02–1.26]) hem de yeni kardiyovasküler ve serebrovasküler komplikasyon riskinde artış (HR, 1.16 [1.07–1.25]) ve aşırı yük (EB, 0.70 [0.53–0.88]) görülmüş ↑

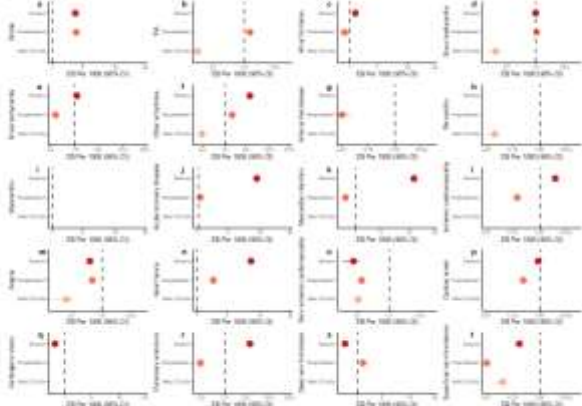
Fig 1. Hazard ratio (HR) and 95% CI for individual cardiovascular, cerebrovascular or other thrombotic complications according to severity subgroups in the acute phase of COVID-19 infection.

HR

Hazard ratio (HR) and 95% CI for individual cardiovascular, cerebrovascular or other thrombotic complications according to severity subgroups in the acute phase of COVID-19 infection. Points and lines represent point estimates for HRs and 95% CI respectively. Blank points represent inestimable HRs due to null counts in that specific subgroup for cases, controls or both.

Fig 2. Excess burden (EB) per 1000 and 95% CI for individual cardiovascular, cerebrovascular or other thrombotic complications according to severity subgroups in the acute phase of COVID-19 infection.

EB

Excess burden (EB) per 1000 and 95% CI for individual cardiovascular, cerebrovascular or other thrombotic complications according to severity subgroups in the acute phase of COVID-19 infection. Points and lines represent point estimates for HRs and 95% CI respectively. Blank points represent inestimable HRs due to null counts in that specific subgroup for cases, controls or both.

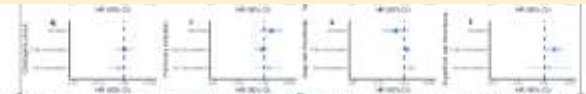
Hastaneye **yatırılan şiddetli** COVID-19 vakalarında sonraki **kardiyovasküler ve serebrovasküler komplikasyon riskleri ile yükleri artmış**

Fig 3. Hazard ratio (HR) and 95% CI for individual cardiovascular, cerebrovascular or other thrombotic complications according to vaccination subgroups in the acute phase of COVID-19 infection.

Sonuç olarak;

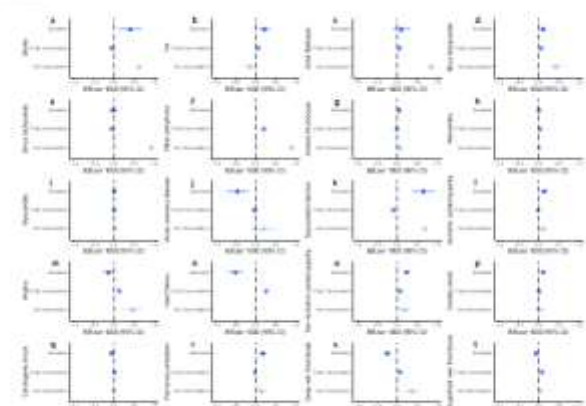
Aşılama ve ek dozlar ile COVID-19 sonrası yeni gelişen kardiyovasküler ve/veya serebrovasküler komplikasyonların artan riskleri ve aşırı hastalık yükü azaltılabilir

HR

Hazard ratio (HR) and 95% CI for individual cardiovascular, cerebrovascular or other thrombotic complications according to vaccination subgroups in the acute phase of COVID-19 infection. Points and lines represent point estimates for HRs and 95% CI respectively. Blank points represent inestimable HRs due to null counts in that specific subgroup for cases, controls or both.

Fig 4. Excess burden (EB) per 1000 and 95% CI for individual cardiovascular, cerebrovascular or other thrombotic complications according to vaccination subgroups in the acute phase of COVID-19 infection.

EB

Excess burden (EB) per 1000 and 95% CI for individual cardiovascular, cerebrovascular or other thrombotic complications according to vaccination subgroups in the acute phase of COVID-19 infection. Points and lines represent point estimates for HRs and 95% CI respectively. Blank points represent inestimable HRs due to null counts in that specific subgroup for cases, controls or both.

Tamamen aşılanmış (HR, 1.11 [1.02–1.22]) ve **ek doz yapılmış** (HR, 1.10 [0.92–1.32]) bireylerde **riskler kademeli bir şekilde azalmış** 🧐

Impact of COVID-19 vaccination in post-COVID cardiac complications

Josefina B. Parodi ^{a,*}, Agustín Indavere ^a, Pamela Bobadilla Jacob ^a, Guillermo C. Toledo ^a, Rubén G. Micali ^a, Gabriel Waisman ^a, Walter Masson ^b, Eduardo D. Epstein ^a, Melina S. Huerin ^a

^a Instituto Cardiovascular Lezica, Buenos Aires, Argentina

^b Hospital Italiano de Buenos Aires, Ciudad Autónoma de Buenos Aires, Argentina

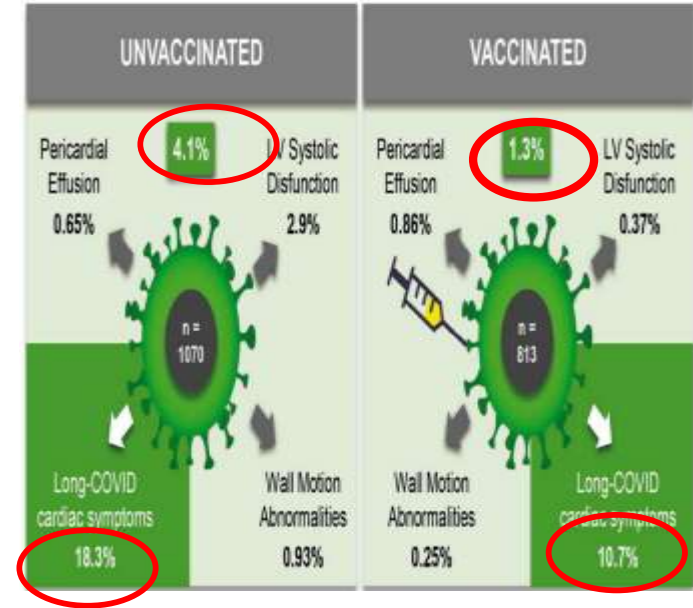
Şubat 2023

İçerik: COVID-19 aşılarının post-COVID kardiyak komplikasyonlar üzerine etkisi

- Arjantin’de yapılan prospektif, analitik ve gözlemsel bir çalışma
- Akut hastalıktan taburcu olduktan sonra 14 gün içinde post-COVID değerlendirmesi için başvuran tüm hastalar dahil edilmiş
- Altta yatan kardiyak hastalığı olanlar dışlanmış
- COVID-19 aşılmasıyla
  - Ekokardiyogramla değerlendirilen post-COVID kalp hasarı prevalansı
  - Uzamış COVID-19 kalıcı kardiyak semptomları arasındaki ilişki analiz edilmiş

1883 hastanın;

- 1070 (%56.8)'i tam aşılama şeması olmadan akut COVID-19 geçirmiş
- Ortalama yaş 42±14.5 yıl, %46'sı erkek
- COVID-19 tanısı ile konsültasyon arasındaki ortalama süre 62 gün (16-330)
- 55 (%2.9) hastada, daha önce bilinmeyen, TTE'de post-COVID kalp hasarıyla uyumlu patolojik bulgular varmış

J.B. Porodi, Agustín Andavere, P. Boboulla Jacobi et al. Vaccine 41 (2023) 1524–1528

Table 3
Univariate and Multivariate analysis. Compiled table outlining univariate and multivariate analysis for outcomes of cardiac complications and long-COVID persistent cardiac symptoms. The multivariate model adjusted the variable of interest for age, sex, and risk factors that showed significant differences in the univariate analysis between the groups (hypertension and smoking).

Variable	Kalp hasarı prevalansı		Uzamış COVID-19 kardiyak semptom prevalansı	
	OR (95% CI)	aOR (95% CI)*	OR (95% CI)	aOR (95% CI)*
Complete vaccination	0.32 (0.16–0.62)	0.33 (0.17–0.65)	0.53 (0.41–0.70)	0.52 (0.40–0.69)
Tam aşılama şemasıyla	1.02 (0.99–1.04)	1.02 (0.99–1.04)	1.02 (1.01–1.02)	1.01 (1.00–1.02)
Male sex	2.43 (1.37–4.30)	2.29 (1.29–4.08)	0.62 (0.48–0.81)	0.58 (0.44–0.76)
Hypertension	2.23 (1.20–4.15)	1.44 (0.72–2.86)	1.81 (1.31–2.5)	1.54 (1.07–2.22)
Smoking	1.63 (0.81–3.28)	1.15 (0.56–2.38)	1.56 (1.09–2.12)	1.22 (0.85–1.76)
Diabetes	0.91 (0.22–3.80)	–	1.44 (0.80–2.56)	–
Dyslipidemia	1.42 (0.75–2.67)	–	1.44 (1.06–1.95)	–
Body mass index	0.99 (0.93–1.06)	–	1.04 (1.01–1.07)	–

aOR= Adjusted Odds Ratio.
*Complete vaccination adjusted for age, sex hypertension and smoking.

Sonuç olarak;

COVID-19'a karşı aşılama, **uzamış COVID-19 semptomları ve kalp hasarında azalmayla ilişkilidir**

Bu da nüfusu tamamen aşılamanın önemini vurgulanmaktadır

Contents lists available at [ScienceDirect](https://www.sciencedirect.com)

Vaccine

journal homepage: www.elsevier.com/locate/vaccine

Review

Protective effect of COVID-19 vaccination against long COVID syndrome: A systematic review and meta-analysis

Atsuyuki Watanabe^a, Masao Iwagami^{b,c}, Jun Yasuhara^d, Hisato Takagi^e, Toshiki Kuno^{f,*}

^a Division of Hospital Medicine, University of Tsukuba Hospital, Tsukuba, Ibaraki, Japan

^b Department of Health Services Research, Faculty of Medicine, University of Tsukuba, Tsukuba, Ibaraki, Japan

^c Faculty of Epidemiology and Population Health, London School of Hygiene and Tropical Medicine, London, UK

^d Center for Cardiovascular Research, The Abigail Wesner Research Institute and The Heart Center, Nationwide Children's Hospital, Columbus, OH, USA

^e Department of Cardiovascular Surgery, Shizuoka Medical Center, Shizuoka, Japan

^f Division of Cardiology, Montefiore Medical Center, Albert Einstein College of Medicine, New York, NY, USA

Mart 2023

İçerik: COVID-19 aşısının uzamış COVID-19 sendromuna karşı koruyucu etkisi

- Japonya'da yapılan sistematik derleme ve meta-analiz
- İzlem süresi; **6 ay**
- PubMed, EMBASE (CRD42022360399) veritabanları dil kısıtlaması olmaksızın Eylül 2022'de taranmış
- İlk veritabanı araması ve sonraki manuel aramayla toplamda 963 makale belirlenmiş
- 6 gözlemsel çalışma — SARS-CoV-2 enfeksiyon öncesi (aşılı 84.603; aşısız 536.291)
- 6 gözlemsel çalışma — SARS-CoV-2 enfeksiyon sonrası aşı+uzamış COVID-19 semptomu tarif eden (tek gruplu meta-analiz)
  - 8.199 aşılanmış ve uzamış COVID-19 hastası

SARS-CoV-2 infeksiyonundan

Önce olan aşılama durumu

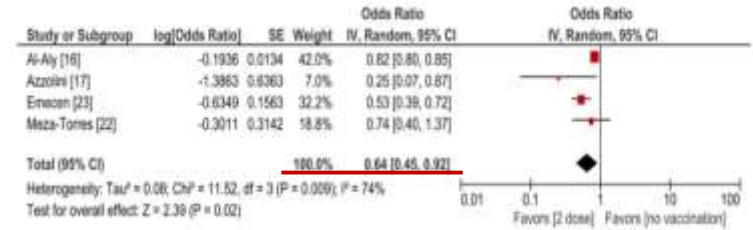
Birincil sonlanım; uzamış COVID-19 görülme sıklığı

İkincil sonlanım; kalıcı semptomların varlığı

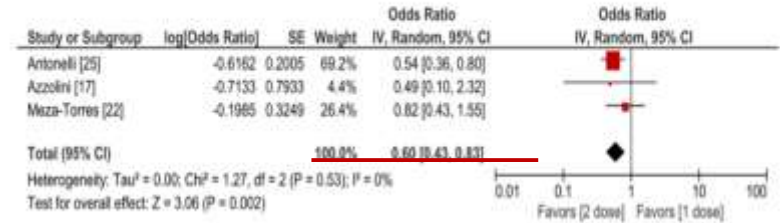
Sonra olan aşılama durumu

Birincil sonlanım; aşılama sonrası uzamış COVID-19 semptomlarındaki değişiklik

a) two-dose vaccination vs. no vaccination

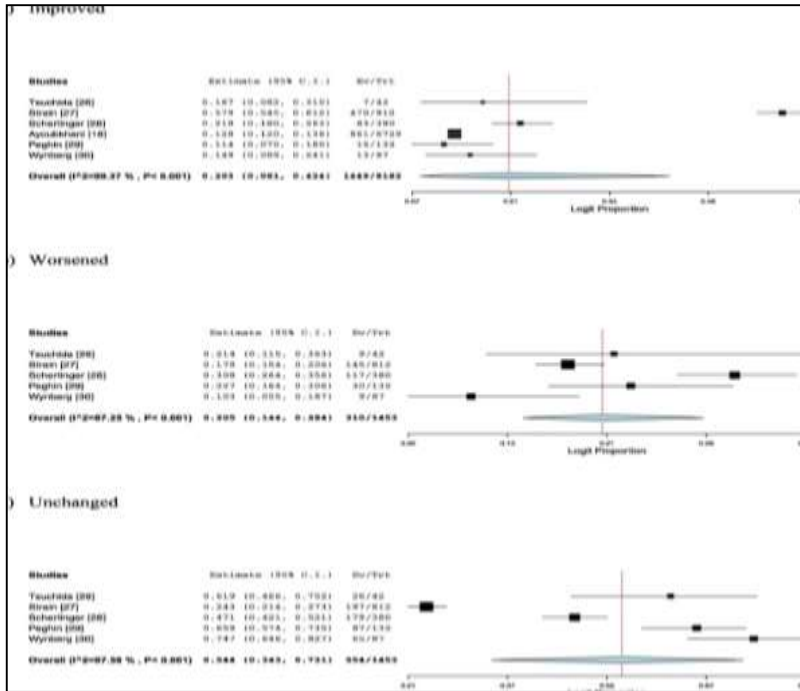

b) two-dose vaccination vs. one-dose vaccination

İki doz aşılama, aşı yapılmamasına (OR, 0.64; %95 GA, 0.45-0.92) ve tek doz aşılama (OR, 0.60; %95 GA, 0.43-0.83) kıyasla uzamış COVID-19 riskinde azalmayla ilişkilendirilmiş

İki doz aşılama, kalıcı yorgunluk (OR, 0.62; %95 GA, 0.41–0.93) ve akciğer bozukluğu (OR, 0.50; %95 GA, 0.47–0.52) riskinde azalmayla ilişkilendirilmiş

Uzamış COVID-19 hastaları arasında; **%54.4** (%95 GA, 34.3–73.1)'ü aşı sonrası semptomlarında **değişiklik bildirmezken**

%20.3 (%95 GA, 8.1–42.4)'ü COVID-19 aşılmasının iki hafta ile altı ay sonrasında **semptomatik iyileşme yaşadıklarını** bildirmişler

Sonuç olarak;

SARS-CoV-2 infeksiyonundan önce **COVID-19 aşı yapılmış olması uzamış COVID-19 riskiyle azalmayla ilişkilendirilmişken**, devam eden uzamış COVID-19'u olanların çoğu aşı sonrası semptomatik değişiklikler yaşamamıştır

Risk of New-Onset Long COVID Following Reinfection With Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2: A Community-Based Cohort Study

Matthew L. Bosworth,¹ Boran Shenhui,² A. Sarah Walker,^{3,4} Vahé Nafilyan,^{1,5,6} Nisreen A. Alwan,^{6,7} Margaret E. O'Hara,⁸ and Daniel Ayoubkhani^{1,5,9}

¹Data and Analysis for Social Care and Health Division, Office for National Statistics, Newport, United Kingdom, ²Methodology and Quality Directorate, Office for National Statistics, Newport, United Kingdom, ³National Institute for Health Research Health Protection Research Unit in Healthcare-Associated Infections and Antimicrobial Resistance, University of Oxford, Oxford, United Kingdom, ⁴Nuffield Department of Medicine, University of Oxford, Oxford, United Kingdom, ⁵Faculty of Public Health, Environment and Society, London School of Hygiene and Tropical Medicine, London, United Kingdom, ⁶School of Primary Care, Population Sciences and Medical Education, Faculty of Medicine, University of Southampton, Southampton, United Kingdom, ⁷National Institute for Health Research Southampton Biomedical Research Centre, University of Southampton and University Hospital Southampton National Health Service Foundation Trust, Southampton, United Kingdom, ⁸Southampton National Health Service Foundation Trust, Southampton, United Kingdom, and ⁹Leicester Real World Evidence Unit, Diabetes Research Centre, University of Leicester, Leicester, United Kingdom

Ekim 2023

İçerik: İkinci kez SARS-CoV-2 infeksiyonu geçirmenin ilk infeksiyona kıyasla uzamış COVID-19 olasılığını nasıl etkilediğinin araştırılması

- İngiltere’de yapılan epidemiyolojik bir çalışma
- 1 Kasım 2021 -8 Ekim 2022 tarihleri arasında
- İzlem süresi: **102 gün** (25. ve 75. çeyrek (IQR), 92-112)
- SARS-CoV-2 PCR’ı pozitif olanlar dahil edilmiş
- Analizler, 16 yaşından küçük ve ≥ 16 yaşındakiler için ayrı ayrı yapılmış
- **Birincil sonlanım;** her infeksiyondan 12-20 hafta sonra kişinin kendi bildirdiği uzamış COVID-19 semptomlarının varlığı
- **İkinci sonlanım;** uzamış COVID-19 semptomlarının aktiviteyi kısıtlayıp kısıtlamadığı

İlk infeksiyon: 126108 hasta

İkinci infeksiyon: 14539 hasta

110 844 ≥16 yaş
%40.3'ü aşılı

11 244 ≥16 yaş
%35.9'u aşılı

15 264 <16 yaş
%74.2'si aşısız

3295 <16 yaş
%70.1'i aşısız

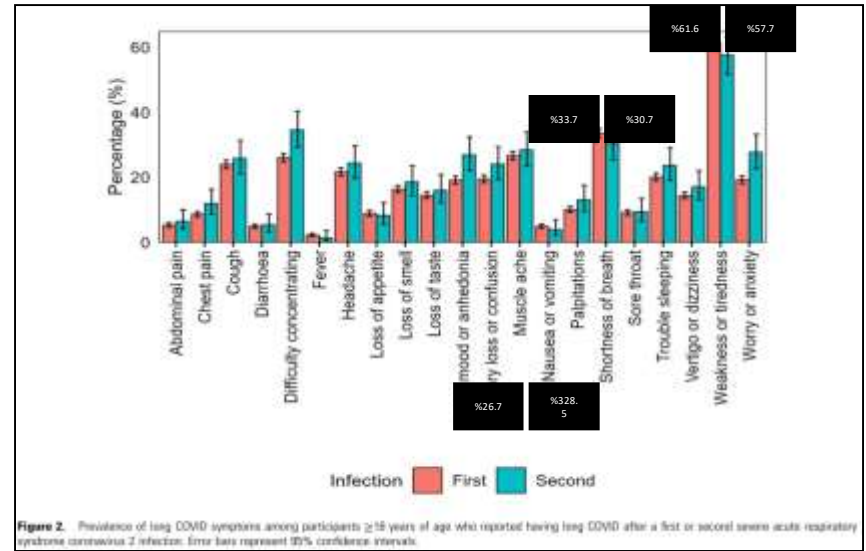

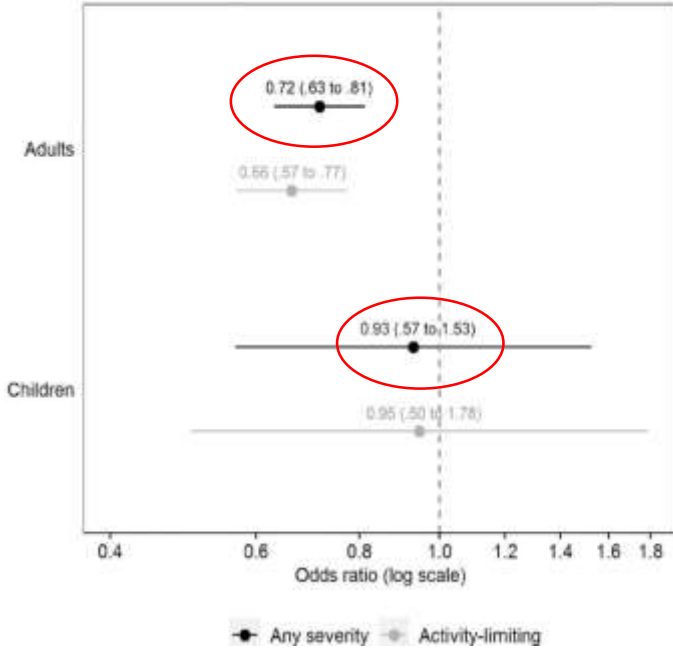
Figure 2. Prevalence of long COVID symptoms among participants ≥16 years of age who reported having long COVID after a first or second severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 infection. Error bars represent 95% confidence intervals.

<u>Kalıcı semptomlar</u>	<u>Birinci</u>	<u>İkinci</u>
Yorgunluk	%61.6	%57.7
Nefes darlığı	%33.7	%30.7
Kas ağrısı	%26.7	%28.5
Konsantrasyon güçlüğü	%26.1	%34.7

Genel olarak uzamış COVID-19 prevalansı

≥16 yaş hastalarda [birinci infeksiyon sonrası-- %4 (%95 GA %3.8-%4.1)
] ikinci infeksiyon sonrası-- %2.4 (%95 GA %2.2-%2.7)

<16 yaş hastalar [birinci infeksiyon sonrası-- %1 (%95 GA %0.9-%1.2)
] ikinci infeksiyon sonrası-- %0.6 (%95 GA %0.4-%0.9)

İkinci kez infeksiyon geçirdikten sonra uzamış COVID-19 için aOR'lar

≥16 yaşındakiler için **0.72** (%95 GA, 0.63–0.81)

<16 yaşındakiler için 0.93 (%95 GA, 0.57–1.53)

Uzamış COVID-19 gelişme riski

≥16 yaş hastalarda birinci infeksiyondan sonra gözlemlenen riskten **daha düşük**

<16 yaş hastalar için bir farklılık bulunamamış

İkinci infeksiyondan sonra uzamış COVID-19 gelişme riski devam etmekte..

İçerik: Virus varyantı, aşılama durumu, daha önce infeksiyonu geçirmiş olma ve post-COVID riski arasındaki ilişki

- Almanya'da yapılan prospektif kohort çalışması (DigiHero)
- İzlem süresi; **33 hafta** (maks 131 hafta)
- SARS-CoV-2 varyantları infeksiyon tarihine göre sınıflandırılmış

- 48826 kişi anketi 15 Haziran 2022'ye kadar doldurmuş
- En az bir SARS-CoV-2 infeksiyonu geçiren 17.008 (%34.8) katılımcı dahil edilmiş
  - 20498 Erkek
  - 28086 Kadın (%57.5)

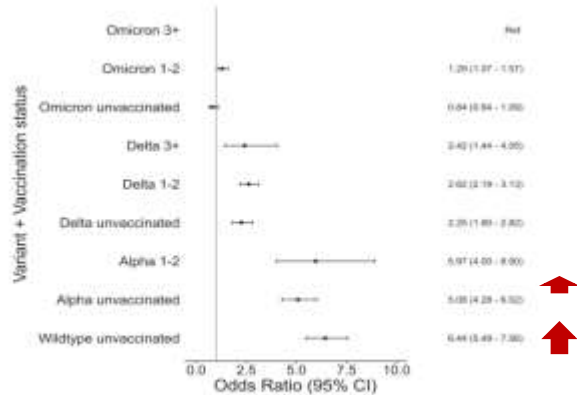
Kadınlar erkeklerden daha sık

Table 2
Proportion of Post COVID-19 condition (PCC) depending on previous infections and vaccinations

Variant	Previous Infection	Number of vaccinations	Infected N	PCC	95% CI
				%	
Wildtype	No	0	1425	51.79	49.20; 54.38
Alpha	No	0	1269	47.20	44.46; 49.95
		1-2	140	42.14	33.96; 50.32
	Yes	0	7	0.00	0.00; 0.00
		1-2	1	0.00	0.00; 0.00
Delta	No	0	647	26.13	22.73; 29.54
		1-2	1245	27.12	24.61; 29.63
		3+	122	23.01	15.25; 30.77
	Yes	0	23	0.00	0.00; 0.00
Omicron	No	1-2	22	4.55	0.00; 13.25
		0	1093	11.36	9.03; 13.69
		1-2	1780	16.76	14.65; 18.87
	Yes	3+	8518	13.17	12.20; 14.15
		0	235	0.43	0.00; 1.29
		1-2	419	1.94	0.61; 3.27
		3+	262	1.56	0.04; 3.08

En yüksek

En düşük

Figure 2. Association between post-COVID-19 condition and the virus variant and vaccination status (the numbers in the legend refer to number of received vaccine doses), adjusted for sex, age, country of birth, federal state, living in a big city, education, previous infection, and course of acute infection. Because multiple infection events per person are included, the odds ratios were estimated using generalized estimating equations. (N = 10,527). CI, confidence interval.

Vahşi tip SARS-CoV-2 ile infekte olan katılımcılar en yüksek post-COVID durum riskine sahip (adjusted [aOR] 6.44, %95 GA 5.49-7.56)

Previous Infection			
	No	Ref.	
	Yes	0.14	0.07;0.25
Course of disease at infection			
	Mild	Ref.	
	No Symptoms	0.28	0.19;0.42
	Moderate	2.70	2.41;3.01
	Severe/Very Severe	7.46	6.14;9.06
Variant + Vaccination Status			
	Omicron 3+	Ref.	
	Omicron 1-2	1.29	1.07;1.57
	Omicron unvaccinated	0.84	0.64;1.09
	Delta 3+	2.42	1.44;4.05
	Delta 1-2	2.62	2.19;3.13
	Delta unvaccinated	2.25	1.80;2.82
	Alpha 1-2	5.97	4.00;8.90

Spesifik bir varyantla infekte olanlar arasında **önceki aşların sayısı** post-COVID riskinde azalmayla **ilişkili değil!**

Önceki infeksiyon daha düşük post-COVID riskiyle **güçlü bir şekilde ilişkili** (aOR 0.14, %95 GA 0.07-0.25).

Sonuç olarak;

Omicron varyantıyla infeksiyon, post-COVID hastalık riskinin **daha düşük olmasıyla** ilişkilidir

Daha önce infeksiyon geçirmiş olanlar arasında, post-COVID hastalık riski **daha düşüktür**

COVID-19 sonrası hastalık riski **aşı durumuna göre farklılık göstermemiştir**

Lactate dehydrogenase contribution to symptom persistence in long COVID: A pooled analysis

Raphael Udeh¹ | Alberto Utrero-Rico² | Xenia Dolja-Gore³ |
Masoud Rahmati^{4,5} | Mark McEVoy^{3,6} | Tony Kenna⁷

¹School of Life Sciences, Faculty of Science, University of Technology Sydney, Ultimo, New South Wales, Australia

²Cahn School of Medicine at Mount Sinai, New York, New York, USA

³School of Medicine and Public Health, University of Newcastle, Callaghan, New South Wales, Australia

⁴Department of Physical Education and Sport Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Lorestan University, Khoramabad, Iran

⁵Department of Physical Education and Sport Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Vali-E-Asr University of Rafsanjan, Rafsanjan

⁶La Trobe Rural Health School, College of Science, Health and Engineering, La Trobe University, Bendigo, VIC, Australia

⁷Centre for Immunology & Infection Control, Queensland University of Technology, Bendigo, Queensland, Australia

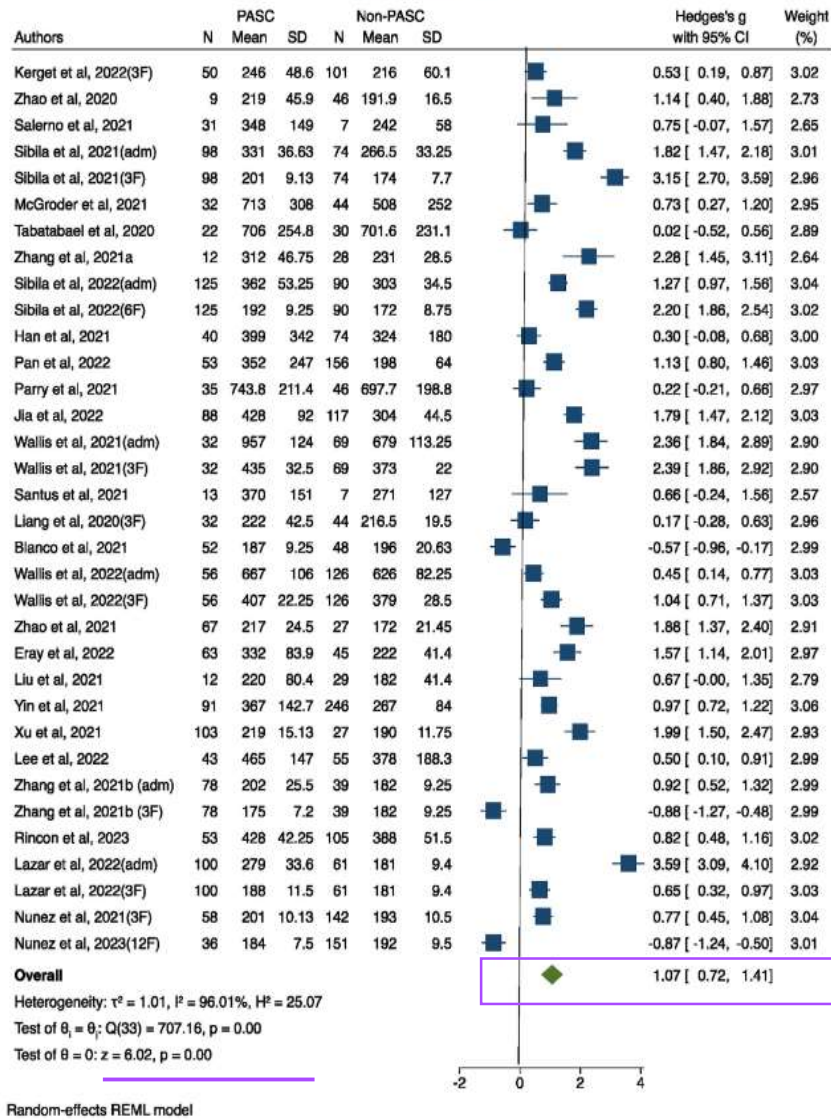
Kasım 2023

İçerik: Plazma LDH düzeyiyle uzamış-COVID-19 arasındaki ilişki ve LDH'nin uzamış COVID-19 kalıcı semptomları üzerine etkisi

- Avustralya'da yapılan sistematik derleme ve meta-analiz
- İzlem süresi: **12 ay**
- PubMed, EMBASE, Web of Science ve Google Akademik'te, uzamış COVID-19'u olan ve olmayan hastalarda LDH düzeylerine ilişkin literatür taramaları 20 Mart 2023'e kadar gerçekleştirilmiş
- 46 makaleden 8289 katılımcı --- 3338 uzamış COVID-19 hastası
--- 4951 kontrol grubu

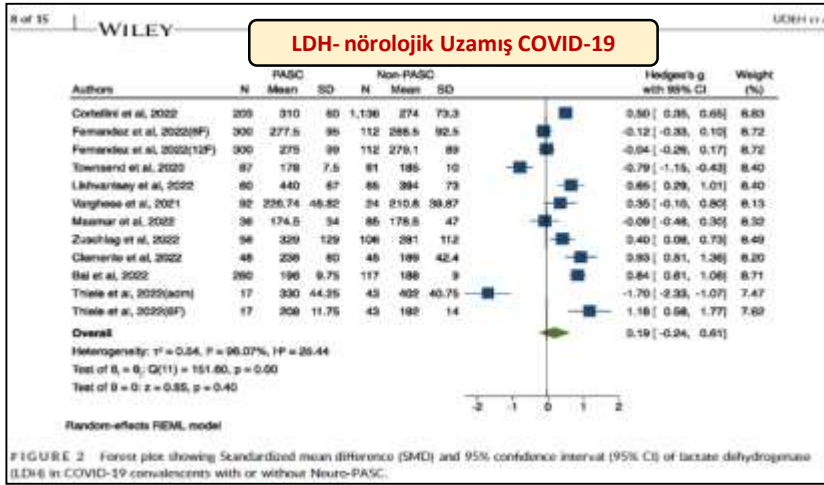
Solunum-uzamış COVID-19: 28 çalışma
Nörolojik-uzamış COVID-19: 10 çalışma
Kardiyovasküler-uzamış COVID-19: 5 çalışma
Gastrointestinal-uzamış COVID-19: 2 çalışma
Renal-uzamış COVID-19: 1 çalışma

LDH- solunum- uzamış COVID-19

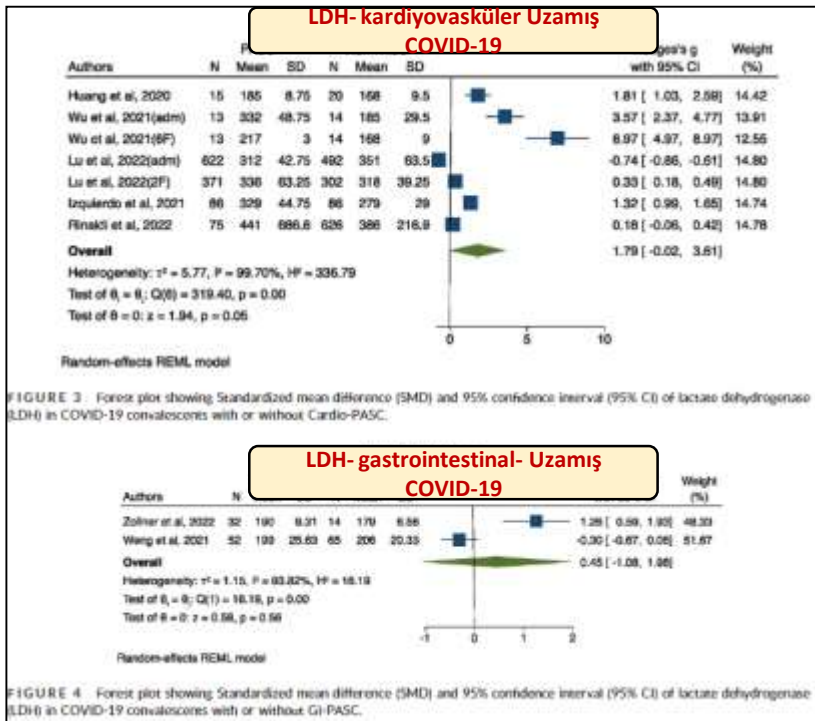
Kontrolle kıyaslandığında, **LDH yüksekliğiyle solunum-uzamış COVID-19 arasında anlamlı bir ilişki olduğu** gösterilmiş [SMD = 1.07, %95 GA = 0.72- 1.41, p = 0.01]

FIGURE 1 Forest plot showing Standardized mean difference (SMD) and 95% confidence interval (95% CI) of lactate dehydrogenase (LDH) in COVID-19 convalescents with or without Resp-PASC.

Bununla birlikte,

- Kardiyovasküler-uzamış COVID-19 [SMD = 1.79, %95 GA = - 0.02-0.61, p = 0.05]
- Nörolojik-uzamış COVID-19 [SMD = 0.19, %95 GA= -0.24-0.61, p = 0.40]
- Gastrointestinal-uzamış COVID-19 [SMD = 0.45, %95 GA = -1.08-1.98, p = 0.56] arasında **anlamli bir ilişki gösterilmemiş**

Sonuç olarak;

Artmış LDH düzeyinin solunum-uzamış COVID-19'u tahmin etmek için kullanılabileceğini öne sürmekte

Bu nedenle, SARS-CoV-2 infeksiyonunu takiben **artmış plazma LDH değeri bir hastalık biyobelirteci** olarak düşünülebilir

SCOPING REVIEW

Open Access

Increased interleukin-6 is associated with long COVID-19: a systematic review and meta-analysis

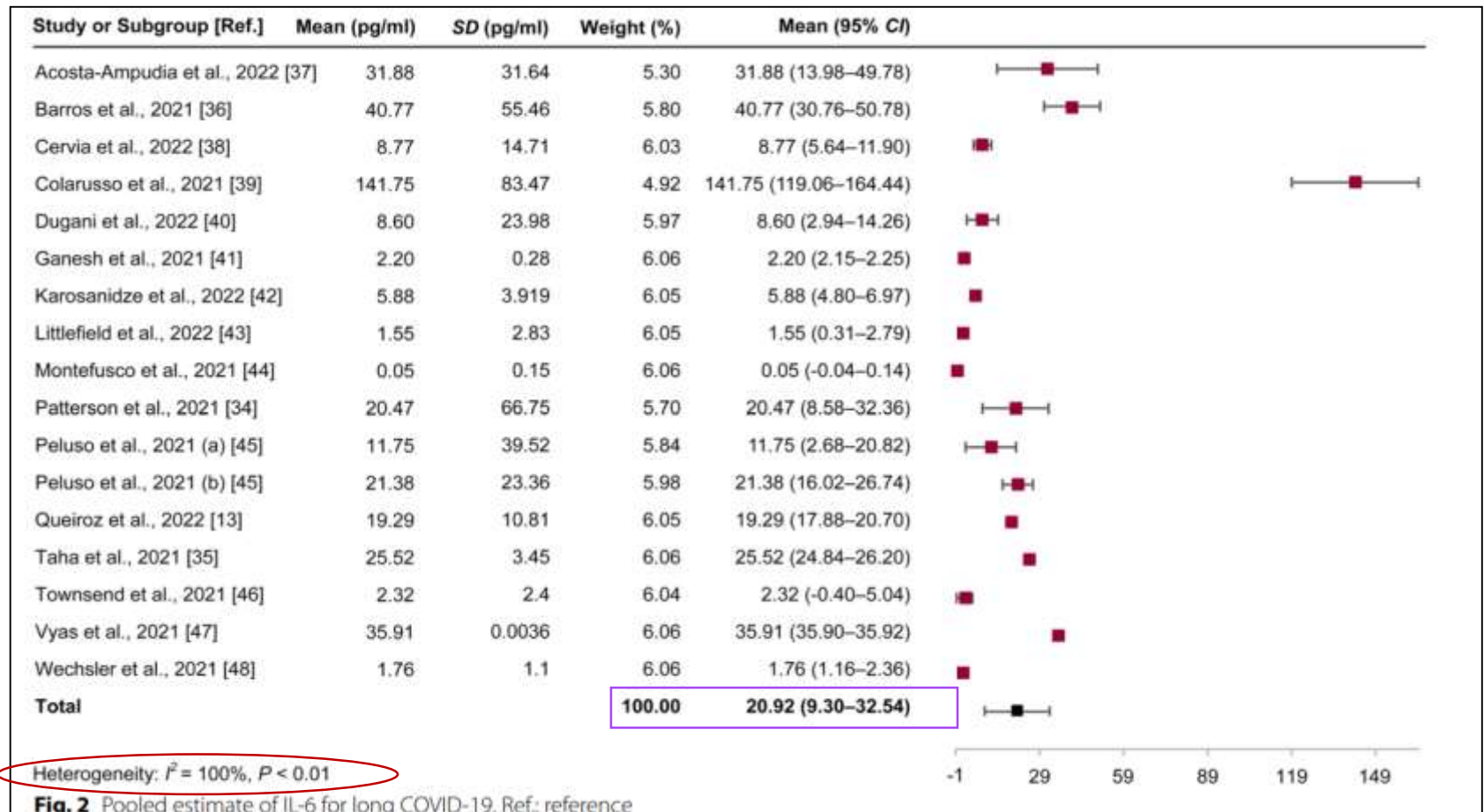

Jing-Xian Yin¹, Yannick Luther Agbana², Zhi-Shan Sun¹, Si-Wei Fei¹, Han-Qing Zhao¹, Xiao-Nong Jun-Hu Chen^{3*} and Kokouvi Kassegne^{1*}

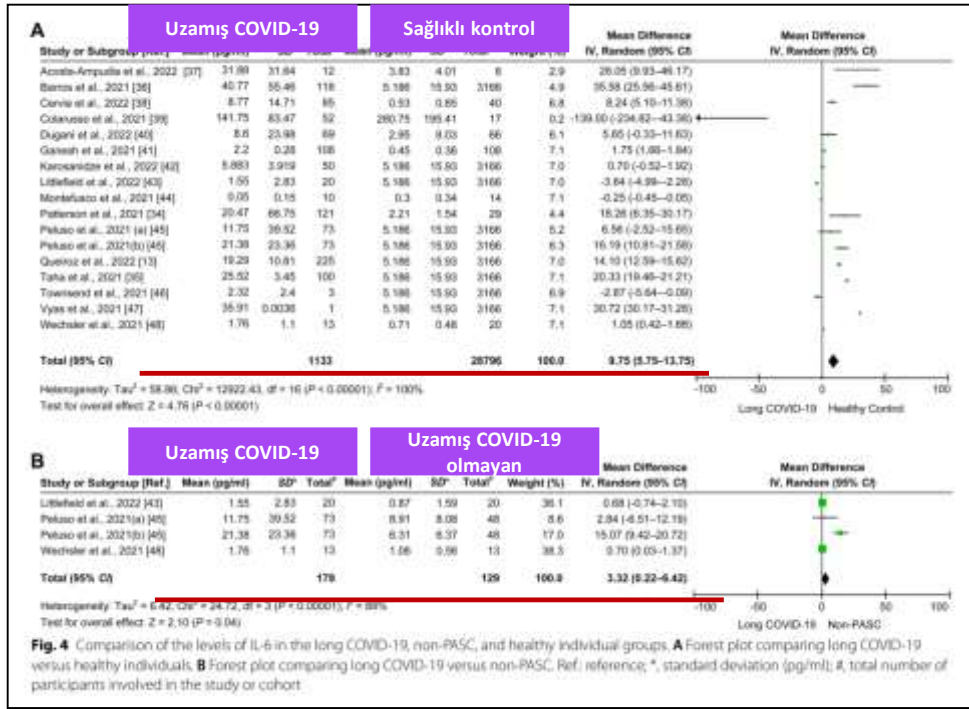
Nisan 2023

İçerik: IL-6 düzeyiyle uzamış COVID-19 arasındaki ilişki

- Çin'de yapılan sistematik derleme ve meta-analiz
- Veritabanları, Eylül 2022'den önce yayınlanmış uzamış COVID-19 ve IL-6 seviyelerine ilişkin verileri içeren makaleler için sistematik olarak aranmış
- Yayınlanmış toplam 22 çalışma, PRISMA yönergelerine uygun olarak dahil edilmeye uygun bulunmuş
- SARS-CoV-2 enfeksiyonu sonrasında IL-6 düzeylerinde artış gözlenmiş

IL-6'nin, uzamış COVID-19 hastaları için **optimal sınır değeri 20.92 pg/ml** bulunmuş (%95 GA=9.30–32.54 pg/ml, I2=%100, p<0.01)

Sonuç olarak;

Artmış IL-6 düzeyinin uzamış COVID-19 ile ilişkili olduğu gösterilmekte

IL-6'nın uzamış COVID-19'u tahmin etmede belirleyici olduğunu öne sürmekte

Uzamiş COVID-19 hastaları ile sağlıklı kontroller karşılaştırıldığında (ortalama fark= **9.75** pg/ml, %95 GA=5.75–13.75 pg/ml, I²=%100, P<0.00001) ile

Uzamiş COVID-19 hastaları olmayan hastalar karşılaştırıldığında (ortalama fark = **3.32** pg/ml, %95 GA = 0.22-6.42 pg/ml, I²= %88, P=0.04) **uzamış COVID-19 için yüksek IL-6 seviyeleri göstermiş**

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Quality of life of COVID-19 recovered patients: a 1-year follow-up study from Bangladesh

Mohammad Delwer Hossain Hawlatier¹, Md Usba Rashid^{1,2}, Md Abdullah Saeed Khan^{1,3}, Mowshomi Mannan Liza^{1,4}, Sharmin Akter^{1,5}, Mohammad Ali Hossain^{1,5}, Tajrin Rahman¹, Sabirina Yasmin Borsha^{1,6}, Albeni Afiya Shifat^{1,7}, Mosharraf Hossain¹, Tahmina Zerin Masha¹, Soumik Kha Sagar^{1,8}, Bidwana Maher Manna^{1,9}, Nawshin Ahmed¹, Sree Shub Shankar Devnath^{1,10}, Ilin Chowdhury¹, Samanta Sabed¹, Mashnur Ahmed¹, Sabirina Afroz Borsha¹, Faraz Al Zafar¹, Saadullah Enam^{1,2}, Habiba Babul¹, Naima Nur¹, Miah Md. Akiful Haque^{1,2}, Shagnik Roy¹, K. M. T. Mohammad Lutfur Rahman¹, Mohammad Hayatun Nabi¹ and Koustub Dalal^{1*}

Ağustos 2023

- Bangladeş'te yapılan gözlemsel çalışma
- 2438 hastadan 1710'u dahil edilmiş, %70.1'i erkek, dörtte biri (%24.4) 46 yaşın üzerinde
- Daha ileri yaş ($p<0.001$), kadın cinsiyet ($p<0.001$), akut hastalıkta hastanede yatma ($p<0.001$), üç veya daha fazla kronik hastalık olması ($p<0.001$) **daha düşük yaşam kalitesiyle ilişkili**
- Re-enfeksiyon ve kronik hastalığın ortaya çıkışı, sırasıyla psikolojik, sosyal ve fiziksel alanlardaki QoL puanlarındaki düşüşün bağımsız belirleyicileri

A one-year follow-up study of systematic impact of long COVID symptoms among patients post SARS-CoV-2 omicron variants infection in Shanghai, China

Jianpeng Cai^a, Ke Lin^a, Haocheng Zhang^a, Quanlin Xue^a, Kun Zhu^a, Guanmin Yuan^a, Yuhan Sun^a, Feng Zhu^b, Jingwen Ai^a, Sen Wang^{a,c} and Wenhong Zhang^{a,c}

^aDepartment of Infectious Diseases, Shanghai Key Laboratory of Infectious Diseases and Biosafety Emergency Response Hospital, Shanghai Medical College, Fudan University, Shanghai, People's Republic of China; ^bDepartment of Respiratory Medicine, Affiliated Wuxi Fifth Hospital of Jiangnan University, Wuxi Fifth People's Hospital, Wuxi, People's Republic of China; ^cHuashen Institute of Microbes and Infections, Shanghai, People's Republic of China

Aralık 2023

- Çin'de yapılan prospektif kohort çalışması
- 21.799 COVID-19 -- 939 (%8.9)'unun uzamış COVID-19 semptomu +
- 6 aylık takipte- 450 uzamış COVID-19 tanılı hasta
- Hareket sorunu, kişisel bakım sorunu, olağan aktivite sorunu, ağrı/rahatsızlık hissi, anksiyete/depresyon, post travmatik stres bozukluğu
- Akciğer BT ve laboratuvar incelemelerinde iki grup arasında anlamlı fark yok
- 12 aylık takipte-856 uzamış COVID-19 hastasından 587 (%68.5)'sinin semptomları düzelmiş

Uzamış COVID-19 hastalarında daha ↑

Uzamış COVID-19 gelişimi için risk faktörleri :

Kadın cinsiyet (p < 0.001)

Genç yaş (yaş <40) (p < 0.001)

≥ 2 komorbidite (p= 0.009)

Akut fazda şiddetli infeksiyon geçirmek (p=0.006)

- Orta yaş (40-60 yaş), hastaneden taburcu olduktan bir yıl sonra kalıcı uzamış COVID-19 için bir risk faktörü(p= 0.013)

AKLIMIZDA KALANLAR;

- COVID-19 sonrası semptomların **prevalansı**, COVID-19'dan iki yıl sonra **yaklaşık %30'dur**
- **Yorgunluk, bilişsel bozukluklar ve ağrı**, iki yıl sonra **en yaygın** görülen uzamış COVID-19 semptomlarıdır
- **Pre-Delta varyantlarıyla** infekte olan hastalar arasında kalıcı semptomlar **daha yaygındır**
- **Aşılama ve ek dozlar** ile COVID-19 sonrası yeni gelişen kardiyovasküler/serebrovasküler **komplikasyon riskleri azaltılabilir**
- **Metformin** ile ayaktan tedavi, uzamış COVID-19 insidansını **yaklaşık %40 oranında azaltmıştır**
- **Omicron varyantıyla** infeksiyon, post-COVID hastalık riskinin **daha düşük** olmasıyla ilişkilidir
- **Daha önce infeksiyon geçirmiş olanlar** arasında, post-COVID hastalık riski **daha düşüktür**
- **Artmış LDH düzeyinin** solunum-post-COVID'i tahmin etmek için kullanılabileceği gösterilmiştir– hastalık biyobelirteci
- **Artmış IL-6 düzeyinin** uzamış COVID-19 ile ilişkili olduğu gösterilmiştir

TEŐEKKÖR EDERİMM..